

SVEIKATAI PALANKIOS APLINKOS KŪRIMAS

Vidmantas Malinauskas
Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas

2015 m. rugsėjo 9 d.
Kaišiadorys

aplinka – gamtoje funkcionuojanti tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, dirvožemio, augalų, gyvūnų, organinių ir neorganinių medžiagų, antropogeninių komponentų) visuma bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos.

aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdančią ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius.

SVEIKATAI PALANKIOS APLINKOS KŪRIMAS

Vietos savivaldos įstatyme numatytos savivaldybės savarankiškos funkcijos, kurias nuolatos vykdant yra kuriama kokybiška ir palanki aplinka žmogaus gyvenimui ir jo sveikatai:

- **aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga (plačią veiklą apimanti funkcija);**
- **komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas;**
- **šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas.**

**ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS
KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)**

1991-1995 m. teritorijų užterštų atliekomis inventorizavimas ir tvarkymas Savivaldybės teritorijoje.

Veiklos rezultatai:

- 1. Aptikta 84 nelegalūs sąvartynai (atliekų sąvartos), kurie iš viso užėmė apie 35 ha žemės plotą. Juose buvo laidojamos visos gyventojų ir ūkiuose susidariusios atliekos (komunalinės, pavojingos, metalo, statybos griovimo, žaliosios, gyvulinės kilmės ir pan.)**
- 2. Iki 1995 metų visos užterštos teritorijos panaikintos ir tinkamai sutvarkytos.**

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)

3. Esančių tinkamų sąvartynų įteisinimas, naujų projektavimas ir įrengimas:

3.1. Parengiama dokumentacija, įrengiami ir įteisinami (įregistruojami) 11 komunalinių atliekų

sąvartynų. Po vieną sąvartyną kiekvienoje seniūnijoje.

3.2. 1992-1994 m. pagal aplinkosauginius reikalavimus suprojektuojami Budnikų ir Rumšiškių atliekų

sąvartynai. Budnikų atliekų sąvartynas su HDPE dugno izoliacine plėvele pripažintas vienas saugiausių

sąvartynų Lietuvoje. Tokio tipo aplinkai saugus komunalinių sąvartynas buvo pirmas Lietuvoje.

3.3. 1994 pradeda veikti Budnikų, o 1995 m. – Rumšiškių atliekų sąvartynai.

3.4. 2005 m. uždaromas Tarpumiškio atliekų sąvartynas, 2006 m. atliktas šio sąvartyno rekultivavimas.

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)

**Nuo 1995 m. laikotarpyje suvaldytas „bet koks ir
bet kokių atliekų atsikratymas“ tiesiai aplinką
ir prasidėjo reglamentuotas atliekų
deponavimo į sąvartynus.**

Aplinka žmogui tapo švaresnė ir saugesnė.

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)

- **1995-2006 m.** 10 veikiančių sąvartynų užpildomi ir uždaromi, uždaromi ir rekultivuojami.
- **2006-2009 m.** Savivaldybės teritorijoje veikia tiksliai vienas Budnikų sąvartynas.
- **2008-2009 m.** diegiant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, Kauno RATC iniciatyva, ES lėšomis rekultivuojami visi 11 rajone veikusių sąvartynų (18,3 ha). Budnikų sąvartynas veikė 15 m., Tarpumiškio veikė 28 m.
- **Nuo 2009-07-01** visos Savivaldybės teritorijoje susidariusios komunalinės atliekos pradedamos vežti į regioninį Lapių sąvartyną. Savivaldybės teritorijoje neliko nei vieno veikiančio atliekų sąvartyno. Kaišiadorių mieste atidaroma APS – atliekų perkrovimo stotis ir APA – atliekų priėmimo aikštelė.
- Nuo 2010 metų Rumšiškių ir Budnikų uždarytose sąvartynuose pradėtas vykdyti aplinkos kokybės monitoringas.

Kasmetiniai stebėsenos rezultatai rodo, kad nei aplinkos oras nei požeminis vanduo sąvartynų buvimo vietose neteršiami – normatyvų ribinės vertės neviršijamos.

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO TENDENCIJOS

- **Komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas:** Srautai mažėja: nuo 11554 t - 2010 m. iki 7438 t – 2014 m. Atskirai surenkamų, komunalinių atliekų (pvz., didelių gabaritų, statybinių, padangų, biologiškai skaidžių atliekų ir kt.) kiekis 2013 m. išaugo ir siekia ~8,8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų kiekio arba ~25 kg vienam gyventojui. 2013 m. didžiausią surinktų komunalinių atliekų kiekį sudaro mišrios komunalinės atliekos ~91 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 261 kg gyventojui. 2012 m. mišrios komunalinės atliekos sudarė ~ 93,5 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba ~286 kg gyventojui. Perdirbtas atliekų kiekis gyventojui Kaišiadorių r. tenka tik 19 kg, regione – 63 kg.
- **Antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas:** iš gyventojų surenkama ir perduodama panaudoti ar perdirbti daugiau šių atliekų: nuo 3,6 proc. (2008 m) iki 4,5 proc. (2014 m.). Antrinės žaliavos (pakuotės atliekos) sudaro apie 30 proc. visų komunalinių atliekų. Kaišiadorių r. 1 gyv. tenka 7,4 kg surinktų antrinių žaliavų, Kauno regione – 10,8 (2013 m).
- **AŽ rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra regione yra viena iš geriausių. 289 gyventojams, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė Kaišiadorių r., Kauno regione – 363. Raseiniuose – 327, Jonavoje – 550. Reikalavimas rajonų savivaldybėms – 800 gyv./aikštelė. Iki 2018 m. privačioms namų valdos bus aprūpintos individualiomis rūšiavimo priemonėmis.**

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KŪRIMAS IR VYSTYMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (1992-2014 m. apžvalga)

- Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas: 4256 t/m. t. y. apie nuo 46 iki 55 proc. šių atliekų išvežta į regiono atliekų sąvartyną (regione – 36,6 proc., Lietuvoje – 46 proc.). Tokių atliekų komunalinių atliekų sraute turi būti ne daugiau kaip 50 proc. (2015 m). Iki 2020 metų ši kiekį privalome sumažinti iki 35 proc. (sumažinti 3000 tonų). Nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėje 2014 m. sukompostuota 266 tonos biologiškai skaidžių atliekų. Stebima tendencija, kad tokių atliekų sutvarkomas kiekis didės.
- Didelių gabaritų atliekų surinkimas ir tvarkymas: šios atliekos iš gyventojų surenkamos apvažiavimo būdu 4 kartus per metus, o taip pat priimamos nemokamai APA nuo 2009 m. Šių atliekų priėmimas išaugo nuo 25 t. (2010 m.) iki 195 tonų (2014 m.).
- Bešeimininkių atliekų surinkimas ir tvarkymas: šių atliekų kiekis aplinkoje mažėja: 2008 m. sutvarkyta apie 400 t, 2014 m. – apie 240 t.
- Bešeimininkių padangų surenkama kasmet vis daugiau: nuo 50 t. - 2013 m. iki 148 t. – 2012 m., 105 t – 2014 m. Tai labai probleminės atliekos.

VIEŠOSIOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGOS PLĖTROS UŽDUOČIŲ VYKDYMAS

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE. 2015-02-26

Seniūnija	Miestai, miesteliai, kaimai	Gyventojų skaičius pagal deklaruojamą gyvenamąją vietą, vnt.			Gyventojų skaičius, kuriems teikiama paslauga		Įregistruotų ūkio subjektų skaičius	Ūkio subjektų skaičius, kuriems teikiama paslauga	
		Miestuose nuo 3000 iki 50000	Miesteliuose nuo 500 iki 3000	Miesteliuose mažiau nei 500	Vnt.	%		Vnt.	%
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11
Kaišiadorių m.	8828	8828			8582	97,2		102	
Kaišiadorių apyl.	2284		1554	730	2245	98,3		22	
Kruonio	2986		674	2312	2872	96,2		26	
Nemaitonių	468			468	432	92,3		2	
Palomenės	2073			2073	1950	94,1		21	
Paparčių	759			759	750	98,8		8	
Pravieniškių	1451		820	631	1395	96,1		14	
Rumšiškių	4241		2527	1714	4004	94,4		30	
Žaslių	2312		657	1655	2180	94,3		15	
Žiežmarių	3672	3672			3612	98,4		27	
Žiežmarių apyl.	3311		683	2628	2914	88,0		18	
APIBENDRINIMAS		12500			12141	97,1			
			6915		6344	91,7			
				12970	12521	96,5			
Iš viso seniūnijų, vnt.	Iš viso gyventojų savivaldybėje, vnt.								
11	32385				30936	95,5	524	285	54,4

Pasiekti Valstybinio atliekų tvarkymo plane numatyti 2008-2013 m. tikslai ir įgyvendinti uždaviniai:

- komunalinės atliekos šalinamos tik ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne, savivaldybės teritorijoje uždaryta 11 aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų;
- sukurtas VATP reikalavimus atitinkantis komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo tinklas;
- sudarytos sąlygos žaliąsias atliekas pristatyti į savivaldybės teritorijose veikiančią nuotekų dumblo kompostavimo aikštelę, dalinant namudinio kompostavimo konteinerius skatinamas individualus kompostavimas;
- viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas gyventojams kasmet nežymiai, bet gerėja (nuo 85 proc. - 2008 m. iki 95 proc. - 2014 m., Kauno regione – 97 proc. Kauno r. – 88 proc., Kėdainių – 100 proc., rinkliava). Paslaugos prieinamumo miestų ir kaimų gyventojams skirtumas mažėja.

Tęsinys

- įdiegtos komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje dvi papildomos atliekų tvarkymo sistemos dėl Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo, sudarytos bendradarbiavimo sutartys su gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo;
- perdirbimui kasmet perduodama tikrai 7 iki 9 proc. nuo viso komunalinių atliekų srauto, kitos atliekos (apie 93 proc.) šalinamos sąvartyne (Kauno regione šalinama apie 82 proc.). Padėtis spręsis 2015 m. pastačius MBA įrenginį.
- **Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetas 2014–2020 metų laikotarpiui -**
- **sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį.**

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas

Geriamojo vandens tiekimas

- Nuo 2009 m. pagal nutiesta 21,366 km naujų vandentiekio tinklų, kuriais suteikta galimybė naudotis 2363 gyventojams (Kaišiadorių m, Gudienoje, Žiežmariuose, Rumšiškėse).
- Iš esančių 28 vandenviečių indikatorinių savybių (padidintas geležies ir amonio kiekis) parametrus neatitinka 14, t.y. 5 proc. nuo centralizuotai tiekiamo geriamo vandens (smulkios vandenvietės kaimuose).
- Kasmet išduodama nuo 5 iki 12 leidimų gręžiniams įsirengti, kurie įrengimai pagal reglamentus ir sveikatos požiūriu yra saugūs.
- Pastebima tendencija, kad mažiau gyventojai naudojami kastiniais šuliniais, o naudojami gręžiniais ir centralizuotu vandentiekiu.

Nuotekų tvarkymas

- Nuo 2009 m. nutiesta 18,929 km naujų vandentiekio tinklų, suteikta galimybė naudotis 2210 gyventojams (Kaišiadoryse, Gudienoje, Žiežmariuose, Rumšiškėse).
- Rekonstruotos Kaišiadorių, ir Rumšiškių nuotekų valyklos, naujai pastatyta Žaslių NV.
- Iš 13 NV visos 100 proc. nuotekas išvalo iki reglamentuojamų ribinių verčių .
- Kaišiadorių NV pastatyti dumblo apdorojimo įrenginiai ir įsigyta kompostavimo įranga.

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga

Aplinkos oro kokybės valdymas.

- **2010-2011 metais parengta Kaišiadorių rajono savivaldybės studija apie aplinkos oro kokybę ir patvirtinta Aplinkos oro kokybės valdymo programa.**

(Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 24 d. sprendimas Nr. V17-39 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės 2011–2014 metų aplinkos oro kokybės valdymo programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“)

- Šios programos *tikslas* yra reglamentuoti aplinkos oro užterštumo mažinimą ir numatyti priemones, kurių turi būti imamasi taršai mažinti, apibrėžti aplinkos oro kokybės valdymą. Įgyvendinimo laikotarpis 2011-2015 metai.
- Programa reikalinga siekiant užtikrinti asmenų teises į švarų orą, pareigas saugoti aplinkos orą nuo taršos, susijusios su žmonių veikla, ir mažinti jos daromą žalą žmonių sveikatai bei aplinkai. Programoje numatytos priemonės, ribojančios aplinkos oro taršą ir mažinančias jos neigiamą poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai, ir reglamentuoja visuomeninius santykius aplinkos oro apsaugos ir kokybės valdymo srityse.
- Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje niekada nebuvo vykdomas aplinkos oro valstybinis (ir savivaldybės) monitoringas. Rengiant programą buvo analizuojami ūkio subjektų duomenys apie atliekamus aplinkos oro tyrimus, aplinkos oro kitimo tendencijas, svarbiausius taršos naudotojus, užterštumo lygį, mobilius ir stacionarius taršos šaltinius. Šie duomenys leido kiek objektyviau įvertinti savivaldybėje esamą situaciją.
- Aplinkos oro kokybę vertinta atlikus aplinkos oro studiją iš esamų ūkio subjektų deklaruojamų duomenų, kurios kontroliuoja suinteresuotos institucijos. Savivaldybei nesuteiktos funkcijos ir galimybės kontroliuoti ūkio subjektų veiklos ir teršalų emisijų į aplinką.

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga

Aplinkos oro kokybės valdymas

- Aplinkos oro kokybės stebėseną šiai dienai vykdoma per ūkinės veiklos kontrolę, kurią vykdo RAAD, AAA). Savivaldybė (projektavimo ir planavimo etape) turi teisę ir gali valdyti aplinkos oro kokybę dalyvaujant planuojamų ūkinių veiklų poveikio aplinkai vertinimo (PUV PAV) procese ir derinant planavimo dokumentus, pvz. per Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procesą.
- Kaišiadorių rajono savivaldybės galima išskirti iš kitų Lietuvos rajonų tuo, kad nėra koncentruotos pramonės, kurios ūkinė veiklą darytų neigiamą įtaką aplinkos orui ar turėtų didelius taršos židinius. Tikėtina ir galima nuolatinė regioninė teršalų pernaša iš Kauno miesto ir Jonavos aglomeracijų. Jose vykdoma valstybinė aplinkos oro stebėsenos programa ir fiksuojami nedideli ribinių verčių viršijimai.
- Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje įsikūrusios įmonės turi įtakos aplinkos oro užterštumui sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis (KD_{10} ir $KD_{2,5}$), o ozonui neturi. Kaišiadorių miesto oro būklei didžiausią įtaką turi dviejų paukštynų kompleksas, esantis greta miesto ir mobilaus transporto.
- Kauno RAAD Kaišiadorių rajono agentūra 2009-2010 m. kontroliavo 12 objektų, turinčių TIPK leidimus aplinkos oro srityje. Iš stacionarių taršos šaltinių išsiskyrė 632,95 t teršalų, iš kurių 348,047 t arba 54,9 % pateko į valymo įrenginius. 289,33 t arba 45,71 % sugaudyta oro valymo įrenginiuose. Į atmosferą iš pramonės ir energetikos objektų išmesta 343,62 t teršalų.

Išmetami teršalų kiekiai ir pagrindiniai Kaišiadorių rajono savivaldybės taršos šaltinių naudotojai, kurie kelia riziką aplinkos oro kokybei

Ūkio subjektas	Sieros dioksidas t/m	Azoto dioksidas t/m	Azoto oksidai t/m	Anglies mono- ksidas t/m	Švinas t/m	Kietosios dalelės t/m	Ozonas t/m	Šaltinio pobūdis
*Valstybės įmonė prie Pravieniškių I-ųjų pataisos namų	-	-	*9,73 **5,1	*109,2 **26,1	-	*11,9 **21,6	-	stacionarus
AB Kaišiadorių paukštynas	-	-	26,0	62,0	-	0,04	-	stacionarus
Kieto kuro katilinė Pravieniškių II kaime	-	-	1,4	12,6	-	0,2	-	stacionarus
UAB „Danish Wood Windows“	-	-	0,31	3,0	-	0,66	-	stacionarus
UAB „Fraxinus“	-	-	0,95	25,4	-	-	-	stacionarus
UAB „Girelės paukštyno produktai“	-	-	0,431	1,265	-	0,47	-	stacionarus
UAB „Kaišiadorių šiluma“ (Kaišiadorių, Stasiūnų, Žiežmarių katilinės)	-	-	Planas 46,274 Faktas 30,705 2009m	Planas 208,271 Faktas 133,023	-	12,3 Planas 7,4502 Faktas 4,675	CO ₂ Planas 8585 Faktas 4301	stacionarus
UAB „Žiežmarių gėlės“	-	-	2,6	21,8	-	0,62	-	stacionarus

*Valstybės įmonė prie Pravieniškių I-ųjų pataisos namų: lyginama teršalų į aplinkos orą išmetimai * iki 2009 m.; ** nuo 2009 m. rekonstravus katilines ir pakeitus kuro rūšį.

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga

Aplinkos oro kokybės valdymas

- Žmonių sveikatai labai svarbi aplinkos oro kokybė. Didėjanti oro tarša gali sukelti kvėpavimo, širdies ir kraujagyslių, onkologines ligas. Kaišiadorių rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje bei ES šalyse, orą labiausiai teršia pramonės įmonės bei kelių transportas. Didžiausia aplinkos oro kokybės problema - užterštumas smulkiosiomis kietosiomis dalelėmis. Kaišiadorių r. sav. teritorijoje nėra nustatytų atvejų viršijančių šių teršalų ribinių verčių.
- Pagrindiniai kietųjų dalelių šaltiniai miestuose yra pramonės, energiją gaminamų įmonių išmetimai, individualių namų šildymas bei transporto keliama tarša.
- Pagrindiniai atmosferos taršos šaltiniai yra transportas, energetika ir pramonė. Pagrindiniai aplinkos oro teršėjai Kaišiadorių r. sav. buvo (2010-2011 m): AB „Kaišiadorių paukštynas“ (191 t/m teršalų), UAB „Girelės paukštynas“ (13,8 t/m), UAB „Dovainonių paukštynas“ su filialais (49 t/m), Pravieniškių 1 pataisos namai (55,2 t/m), Pravieniškių 2 pataisos namai (55,8 t/m), UAB „Kaišiadorių šiluma“ (176 t/m), UAB „Fraxinus“ (54 t/m).
- Išsklaidyta oro tarša privačiose namų kvartaluose labiausiai teršia urbanizuotų teritorijų aplinkos orą, bet šios proceso suvaldyti beveik neįmanoma. Daugiabučių namų kvartaluose naudojamas centralizuotas šilumos tiekimas aplinkosauginių požiūriu turi daug privalumų tiek techniniu, tiek gamtosauginiu požiūriu.
- Nesant gerai įrengtų ir patogių apvažiuojamųjų autokelių, gatvių, yra neigiamas autotransporto poveikis Kaišiadorių miesto centrinės dalies aplinkai. Nors transportas ir yra pagrindinis teršėjas, pastaruoju metu mažėja ir transporto tarša arba ji tampa ne tokia pavojinga - nebenaudojamas švingingas benzinas, didėja suskystintų dujų naudojimas. Modernėjant transporto priemonėms, sunaudojama mažiau kuro ir mažiau teršiama aplinka, be to daugėjant asfaltuotų kelių ir gatvių, mažėja oro tarša kietosiomis dalelėmis (dulkėmis).
- Dėl prastai sureguliuotų transporto srautų, apvažiavimų stokos yra padidinta mieste ir miesteliuose aplinkos oro tarša ir triukšmas, lyginant su gyvenamosiomis vietovėmis, kurios yra atokiau stipriai urbanizuotų teritorijų.

**Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga. Kitos veiklos.
Pagrindiniai ES, LAAIF, SAARSP lėšomis vykdyti projektai:**

1. Vandens telkinių būklės gerinimas

- 2011-2012 m. įgyvendintas projektas „Lomenos upės, esančios Kaišiadorių rajono savivaldybėje, išvalymas“. Išvalytas dumblas 5,818 km upės atkarpoje (5,1 ha 16,1 tūkst. m³ dumblo).
- 2011-2013 m. įgyvendintas projektas „Limino ežero, esančio Kaišiadorių rajono savivaldybėje, išvalymas“. Ežero plotas – 12,3 ha, išvalytas plotas - 7,6 ha. Iš viso iš ežero išsiurbta 55525 m³ dumblo (iš pačio ežero 54914 m³, iš kanalo 611 m³). Iš 0,39 ha pakrančių išvalyta ir išvežta 3573 m³ užteršto humusingo dirvožemio, sutvarkyta 0,22 ha vandens telkinio pakrančių.
- Išvalius ežerą įgyvendinta pagrindinė taršos prevencinė priemonė - pastatyta nauja lietaus nuotekų valykla su naftos produktų ir smėlio nešmenų gaudykle. Taip panaikinta teršalų prietaka į ežerą.

2. Užterštų teritorijų valymas

- Vykdamt Valstybinę pesticidų atliekų saugojimo vietų ir šiomis atliekomis užterštų teritorijų 2007–2013 metų tvarkymo programą, pagal ES finansuojamą priemonę VP3-1.4-AM-06-R „Praeityje užterštų teritorijų tvarkymas“ įgyvendintas projektas „Pesticidų ir jų atliekų saugojimo vietų likvidavimas ir šiomis atliekomis užterštų teritorijų tvarkymas Kaišiadorių rajone“. Inventorizuoti 23 buvę kolūkiniai pesticidų sandėliai, penkiose sandėlių vietose (valstybinė žemė) atlikti pilni ekogeologiniai tyrimai, dvi pesticidais užterštos teritorijos atrinktos valymui. Projekto įgyvendinimo metu išvalyti ir sutvarkyti buvusių pesticidų sandėlių teritorijos esančios Žaslių seniūnijos Mikalaučiškių kaime ir Žiežmarių apyl. seniūnijos Liutonių kaime. Bendras išvalytas plotas 0,61 ha, iš jo išvežta 53,9 m³ užteršto grunto. Įgyvendinus projektą ir atlikus tyrimus nustatyta, kad esamose vietose neaptikta pesticidų likučių, o metalų koncentracijos neviršija leistinų verčių.

3. Pavojingų atliekų tvarkymas

- 2013–2014 metais savivaldybė kartu su Aplinkos ministerija vykdė projektą „Parama Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojams, šalinantiems asbesto turinčių gaminių atliekas“. Projekto lėšomis pasinaudojo 20 gyventojų, kurie 2013 metais pridavė 7,24 t gaminių, turinčių asbesto atliekų, o 2014 metais – 32,24 t.

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga

- Nuo 2012 m. naikinamos Sosnovskio barščio augavietės Kaišiadorių mieste (apie 3 ha plote).
- Rezultatai geri, dar po kelių metų šio augalo miesto teritorijoje turėtų nelikti.
- Kasmet sugaunama nuo 40 iki 120 bešeimininkių ir bepriežiūrių kačių ir šunų, kurie perduodami globai ar sunaikinimui. Prie daugiabučių namų įrengtos 2 (Kaišiadorių m. ir Pravieniškių sen.) šunų vedžiojimo aikštelės, pastatytos 25 ekskrementams rinkti šiukšliadėžės, viešose vietose įrengti 35 vnt. draudžiamieji ženklai kur vedžijami gyvūnų augintiniai.

Visuomenės aplinkosauginis švietimas

- Rajono ugdymo įstaigoms nupirkta ir perduota 30 vnt. komplektų konteinerių, kurie skirti mokyti rūšiuoti atliekas.
 - Gyventojams platinami lankstinukai atliekų tvarkymo tematika – „Kompostuokime atliekas“, „Rūšiuokime atliekas“, „Rūšiuodami taupome ir saugome“, „Atliekų priėmimo aikštelė Kaišiadoryse“.
-
- Mokykloms ir viešosioms bibliotekoms kasmet užsakoma aplinkosauginės tematika spauda: „Lututė“ „Žaliasis pasaulis“, „Tėviškės gamta“, „Žalioji Lietuva“.
 - Savivaldybės internetiniame puslapyje ir vietinėje spaudoje nuolatos skelbta visuomenei svarbi informacija aplinkosaugos tematika. Paskelbti vietiniuose laikraščiuose „Atspindžiai“ ir „Kaišiadorių aidai“ straipsniai: „Konteineriai namudiniam kompostavimui“, „Keisk atliekas į vertingus prizus“, „Parduok naudojimui netinkamą automobilį ir gauk dviratį“, „Mes rūšiuojam autoservise“, „Mes rūšiuojame įmonėje“, „Mes rūšiuojam. Daugiau erdvės kiemuose“.
 - Nupirkta ir pavasariais platinami informaciniai plakatai „Nedegink žolės“.

APLINKOS APSAUGOS PRIEMONIŲ FINANSAVIMAS

Aplinkos apsaugos priemonės finansuojamos per Aplinkos apsaugos programą, vadovaujantis Kaišiadorių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 metų strateginiu planu.

Priemonės finansuojamos:

Savivaldybės biudžeto,

Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos, Lietuvos aplinkos apsaugos fondo,

Gaminių ir pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis.

Kasmet 20 proc. (apie 15 t. eur.) SAARSP lėšų skiriama Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programos priemonėms finansuoti.

APIBENDRINIMAS

- **Mažinamas sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis kuriant komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus, plėtojant rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas ir tobulinant sukurtą ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą. Efektyvinama komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolė, nuolatos informuojama visuomenę atliekų tvarkymo klausimais.**

APIBENDRINIMAS

- **Teršalų** (sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, anglies monoksidu, lakiųjų organinių junginių) **koncentracijos Kaišiadorių r. sav. teritorijoje aplinkos ore pagal modeliavimo duomenis **neviršija nustatytų normų** nei studijos rengimo metu nei prognozuojamų scenarijų perspektyvoje.**
- **Kietųjų dalelių (KD_{10} ir $KD_{2,5}$) vidutinė metinė koncentracija siekia iki $22 \mu/m^3$ ir **neviršija nustatytų ribinių verčių ($40 \mu/m^3$).****

APIBENDRINIMAS

- Aplinkos oro kokybei gerinti ūkio subjektai taiko priemones – keičia technologijas, kuro rūšis, stato oro valymo įrenginius, todėl aplinkos oro kokybė yra pakankamai gera ir atsakingų institucijų kontroliuojama per TIPK leidimus ir poveikio aplinkai vertinimo procesus.
- **Nėra Savivaldybės teritorijoje stipriai teršiančių aplinkos orą įmonių, kurių emisijos viršytų ribines vertes.**
- Kasmet už aplinkos teršimą į SAARSP už mokesčių už aplinkos teršimą sumokama **tiktai apie 45 tūkst. eurų.**

APIBENDRINIMAS

- Kaišiadorių mieste gyventojų tankumas apie 954 žm./km².
- Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotai ir priklausomųjų želdynų mažame mieste vienam gyventojui turi tekti ne mažiau **20 m²** atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų ploto.
- Kaišiadorių mieste vienam gyventojui tenkanti faktinis želdynų plotas yra **88, 35 m²**. Tai labai aukštas rodiklis, todėl šiuo požiūriu Kaišiadorių mieste situacija yra geresnė, nei daugelyje šalies miestų“.

APIBENDRINIMAS

- **Kasmet finansuojamos priemonės ir rengiami projektai kurie yra tiksliniai aplinkos gerinimui ar jos kokybės palaikymui.**
- **Reikalinga pradėti vykdyti Savivaldybės aplinkos monitoringo programą. Programa padėtų susisteminti ir išanalizuoti daug išsibarsčiusių duomenų po įvairias institucijas ir suteiktų naujas galimybes įvertinti aplinkos kokybę bei ją valdyti.**

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

